

MIKROTOPONIMI NA VRHEH IN V DOLINI RAŠE

V prispevku predstavljam približno polovico (A-O) mikrotoponimov sedemnajstih (17) zaselkov (Veliko Polje, Vrabče, Jakovice, Tabor, Sela, Razguri, Griže, Bogo, Poljane, Gradišče, Štjak, Selo, Ravnje, Krtinovica, Dolenje, Hribi, Pristava) z Vrhov, tj. hribov med Krasom in zgornjo Vipavsko dolino, in iz dveh zaselkov iz dolinice Raše (Nova vas in Mahniči) na južnem vznožju omenjenih Vrhov.

Iz dialektološkega zapisa (v transkripciji Slovanskega lingvističnega atlasa, razen naglasa, ki ga pišem pred naglašanim samoglasnikom) je razvidno, da govorijo v teh krajih notranjsko narečje. V glasoslovnem pogledu so ti govori nadaljevanje postojnskih notranjskih govorov, vendar že z določenimi razlikami, ki pridejo do izraza predvsem v mlajših razvojih, npr. v redukciji (u: > y > ə) in asimilacijah (Dol > D'ou̯ > D'u̯ > D'u:). Glede dolžine samoglasnikov se je v govorih uveljavilo načelo, da je monoftong, razen če ni rezultat mlade asimilacije (D'u:), krajši od diftongov.

Mikrotoponimi so le ena od možnosti za vpogled v glasoslovje in oblikoslovje danega govora, precej bolj zanimivo pa je lahko tako gradivo pri etimoloških razlagah.

Krajšave: g. - gozd, gm. - gmajna, k. - košenina, m. - močvirnat svet, n. - njiva, ne. - neobdelano, p. - pašnik, s. - senožet, sad. - sadovnjak, t. - travnik, v. - vinograd; znaki ə, ɔ, ʉ, ɪ in ʏ se uporabljajo kot male in kot velike črke, krožec pod samoglasnikom pa pomeni redukcijo.

Abraht - 'Abrax̩t (Poljane, n.)

Anžlovec - 'Anžlɔɯc ~ V'anžlɔɯc (Ravne, v.)

Barešnik - Bar'ejšnik (Gradišče, g.) ~ B̩ar'ejšnik (Bogo, g.)

Baštije - Bəšt'ije, mn. (Ravne, t.)

Bela brajda - B'ela br'ajda (Poljane, n.)

- Benivec - Ben'iaʋc (Griže, t.)
 Blažkov dol - Bl'əškoʋ d'uaʋ (Jakovice, n., t.)
 Bončešče - B'uaŋčəšče (Vrabče, gm.)
 Boršt - B'ʋəršt ~ B'uaəršt (Jakovice, delno zarasel t.; Poljane, t.), B'uaəršt (Dolenje, g. in t.), B'ʋaršt (Griže, t.)
 Brajda - Br'ajda (Griže, n.; Krtinovica, t.)
 Brajde - Br'ajde (Sela, n.; Razguri, n.; Bogo, n.)
 Brajdice - Br'ajtce (Jakovice, n.)
 Bratnja - Br'atŋa »avstro-ogrška zemljiško-knjižna enota, ki je obsegala Mahniče, Pristavo, Hribe, Bogo in Sv. Katarino« (Mahniči)
 Bratnje - Br'atŋe (Sela, n.; Štjak, v., n., t., p.)
 Brček - B'ərčk (Vrabče, gm.)
 Brda - B'ərda (Jakovice, g.; Razguri, g. in t.; Poljane, t. in g.; Krtinovica, v.)
 Brdo - B'ərdu (Vrabče, gm.)
 Brezovica - Br'ezouca (Gradišče, gm.)
 Brsje - Bərs'i ~ U bərs'ex (Poljane, g.)
 Bukovice - B'ukuʋce (Vrabče, bukova gm.)
 Bukovje - B'ukouje (Jakovice, g.)
- Cerje - C'irje (Poljane, g. in t.)
 Cerkvna meja - Cərkv'iana m'jeja (Jakovice, g.)
 Cerkvna mlaka - Ciərkv'iana ml'aka (Štjak, s.)
 Cerovo brdo - Cər'ovu b'ərdu (Gradišče, g.)
 Crnbrdo - C'ərənb'ərdu (Štjak, g.)
- Čelce - Č'jelcje (Vrabče, gm.)
 Čeledinica - Čeled'inca (Jakovice, g.)
 Čevel - Č'ouəl (Stomaž, n.)
 Črnilo - Čərn'ilu (Vrabče, hrib)
 Čukovice - Č'ukouce (Vrabče, v.)
- Debela griža - Deb'iala ɣr'iža (Štjak, p.)
 Delce - D'eʋce (Štjak, n. in t.)
 Dobje - D'uaəbje (Sela, gm.; Griže, t.)
 Dobrava - Dəbr'ava (Štjak, p.),
 Dobrvice - Dəbr'auce (Sela, t.; Griže, t.)
 Dodre - D'uaədre (Sela, gm.)

- Dol - D'uḡ (Jakovice, n.), D'ḡol (Vrabče, n., gm.), D'ou (Stomaž, t., Razguri, n.; Ravnje, n., t., v.; Pristava, t. in g.), D'u: (Griže, n.)
- Dolca - D'ouca (Veliko Polje, gm.), D'uca (Jakovice, k.), D'uca (Griže, g.)
- Dolci - D'ḡolci (Jakovice, t. in g.)
- Dolčki - D'oučki (Sela, n.)
- Dolec - D'ḡolc (Veliko Polje, t.)
- Dolenja dolina - D'ulenja dḡl'ina (Poljane, t.)
- Dolenja Kraševčeva njiva - Dḡ'eña Kr'ašoučeva n'iva (Krtinovica, n.)
- Dolenje njive - D'uḡe n'ive (Bogo, n.)
- Dolenje Plančešče - D'ulḡnje Pl'ančešče (Sela, gm.)
- Dolenji boršt - D'ulḡi b'uəršt (Hrib, g.)
- Dolenjščica - Dḡ'ejnca (Dolenje, g.)
- Dolgi boršt - D'ouḡi b'ḡoršt (Poljane, g.)
- Doli ~ Dolovje - D'ḡolj ~ Dḡ'ouje (Sela, g.)
- Dolina - Dal'ina (Jakovice, t.), Dḡ'ina (Razguri, n.; Poljane, n.)
- Doline - Dḡ'ine (Poljane, n.)
- Dolinice - Dḡ'ince (Griže, n. in t.)
- Dolinka - Dḡ'inka (Mahniči, t.)
- Dolinke - Dḡ'inke (Sela, t.)
- Dolžica - D'oušca (Veliko Polje, n.; Jakovice, n.; Griže, n.)
- Dupel dol - D'upel d'uḡ ~ T'upel d'uḡ (Sela, t.)
- Erzeljsko brdo - ərz'iaḡsku ~ Rež'iaḡsku b'ərdu (Štjak, g.)
- Fakovica - F'akouca (Griže, g.)
- Fakovice - F'akouce (Jakovice, t. in gm.)
- Farjevec - F'arjouc (Gradišče, t. in v.)
- Filetov vrt - F'iletoḡ v'ərt (Tabor, vrt)
- Frnač - F'ərnač ~ F'ərnač (Griže, n.)
- Futa - F'uta (Mahniči, t.)
- Globočak - ḡḡoč'ak (Ravnje, potok pri Dolenjah)
- Globoka kovačica - ḡḡb'ḡoka kovač'ica (Sela, gm.)
- Gmajnica - ḡm'ajnc (Gradišče, p.)
- Goba - ḡ'uəba (Dolenje, g. in t.), ḡ'uba (Selo, g. in t.)
- Godnovec - ḡ'ḡadnoḡc (Gradišče, p.)
- Gorenje Plančešče - ḡ'urḡnje Pl'ančešče (Sela, gm.)

- Gorjanšek (Brda) – γɔrj'anšk (Krtinovica, v.)
 Gornje njive – γ'urné n'ive (Hrib, n.)
 Gornji boršt – γ'urní b'uəršt (Hrib, g.)
 Goročica – γɔrɔč'ica (Nova vas, n. in t.)
 Gosta meja – γ'uəsta m'jeja (Gradišče, g.)
 Gožovec – γ'uəžɔvc (Štjak, g. in v., kjer se je zadrževalo dosti gožev)
 Gradišek – γrəd'išk (Veliko Polje, g. in s.)
 Gradiški studenec – γrəd'iški stęd'jenc (Bogo, studenec)
 Grajsko – γr'ajsku (Tabor, zazidalna parcela)
 Grapa – γr'apa (Stomaž, v.)
 Grintovec – γr'intɔvc (Selo, g.)
 Griža – γr'iža (Dolenje, g. z mnogo kamenja; Bogo, gm.)
 Grmovje – γərm'ɔujje ~ γərm'uje (Sela, g.)
 Grobljice – γr'uəbəlce (Veliko Polje, s.)
 Grofovka – γr'ɔfɔuka (Štjak, t., ki je bil nekoč grofova last in 1878 razdeljen kmetom)
- Hlača – Xl'ača (Poljane, t.)
 Hlačevci – Xl'ačɔuci (Stomaž, t.)
 Hrastičje – Xrəst'ičje (Stomaž, t.; Bogo, g.)
 Hrastov hrbec – Xr'astɔu x'ərɔc (Štjak, g.)
 Hrib – Xr'ip (Jakovice, n. in t.; Sela, t.; Razguri, t.; Ravne, n., t., sad.; Pristava, n., v., t., g.; Selo, g., v.)
 Hribova njiva – Xr'ibəva n'iva (Poljane, n.)
 Hribovec – Xr'ibɔvc (Poljane, g. in t.)
 Hribovka – Xr'ibɔuka (Mahniči, t.)
 Hrovatovec – Xrov'atɔvc (Štjak, v., t., sad. in studenec; Gradišče, s.)
- Ilovica – 'lɔuca, (Jakovice, g.)
- Jakominka – Jəkum'inka (Hrib, n.)
 Jamškov hrib – J'amškɔu xr'ip (Štjak, gm.)
 Jančarija – Jəncar'ija (Jakovice, gm.; Sela, g.)
 Jazbine – J'azbine (Štjak, p.; Bogo, t.)
 Jelenica – Jj'l'ienca (Veliko polje, s.)
 Jelševina – J'oušɔuna (Krtinovica, g.)
 Jermanica – J'ermanca (Stomaž, n. in v.)

- Jetranca - J'ətrəncə (Bogo, gm.)
 Jez - J'es (Gr'ize, potok)
 Jokavec - J'uəkoʋc (Gradišče, s.)

 Kamnica - K'aməncə (Razguri, n.)
 Kamnice - K'amənce (Sela, n.; Stomaž, n.)
 Kamničje - Kəmn'ičje (Sela, p.)
 Kaznenek - Kəzn'iənk (Krtinovica, gm.)
 Klanec - Kl'anc (Poljane, n.; Selo, t.; Krtinovica, n.)
 Kobentovka - Kəb'iantouka (Razguri, n. in g.)
 Koča - K'uəčə (Krtinovica, v.)
 Komačevac - Kəmač'iaʋc (Ravnje, potok)
 Komarče - Kəm'arče (Štjak, t. in g.)
 Konec - K'ʋənc (Stomaž, t.)
 Konoplišče - Kənəpl'išče (Selo, g.)
 Kopanja - Kəp'ańa (Stomaž, t.)
 Kopanjski rob - Kəp'ański r'uəp (Stomaž, gm.)
 Kopišče - Kap'išče (Jakovice, n.)
 Kosarjevec - Kəs'arjeʋc (Selo, g.)
 Kosmati breg - Kəsm'ati br'ejx (Veliko Polje, gm.)
 Kostanji - Kəst'ańi (Dolenje, v., t., n.)
 Košutniki - Kəš'utniki (Poljane, g.)
 Kot - K'uət (Jakovice, n.; Štjak, t. in g.; Mahniči, t.; Pristava, t. in n.)
 Kovačevac - Kəv'ačoʋc (Dolenje, v., t., g.), Kov'ačoʋc ~ Kəv'ačuc (Ravnje, t., g.)
 Kovačica - Kəvəč'ica (Poljane, n.)
 Kovačice - Kəvəč'ice (Sela, t.)
 Kozjak - K'əzjak (Selo, t.)
 Kozji pržon - K'uəzji pəž'uəń (Selo, gm. v strmini, zelo kamnita)
 Krače - Kr'ače (Hrib, v., t.)
 Krajna senožet - Kr'ajna sn'ʋəžət (Selo, s.)
 Krajnšek - Kr'ajńšk (Sela, t., p.)
 Kraljevec - Kr'aləʋc (Štjak, t., g., v.), Kr'aləʋc (Dolenje, v.)
 Kranče njive - Kr'anče n'ive (Sela, n.)
 Kranjča njiva - Kr'ańča n'iva (Selo, n.)
 Krasice - Kr'asce (Veliko Polje, n.)
 Krašica - Kr'ašca (Mahniči, gm.)
 Kraška šija - Kr'aška š'ija (Jakovice, gm.)
 Kraški hrib - Kr'aški xr'ip (Krtinovica, p.)

Krtinski hrib ~ Večkotovski hrib - Kərt'inski xr'ip ~ Vęčk'uətoʊski x. (Krtinovi-
ca, g.)

Kržada - Kərž'ada (Sela, n.)

Kurečka ~ Kuratova meja - K'urečka ~ Kur'atova m'jeja (Štjak, g.)

Lahovec - l'axoʊc (Stomaž, v.)

Lahovka - l'axoʊka ~ l'axuka (Griže, t.)

Laket - L'ęxt (Sela, n.)

Lanišče - lan'išče: ɣ'ʊɔrni in Sp'ʊɔdni k'ʊɔnc (Stomaž, t.)

Lanišče - lan'išče (Griže, t.)

Laz - l'əs (Mahniči, n., t.)

Laza - l'aza (Gradišče, s.)

Laze - l'aze (Poljane, g.; Bogo, g.)

Lazek - l'əsk (Bogo, t.)

Lazi - L'azi (Jakovice, gm. in t.; Štjak, n., t., v.)

Lazne - L'azne (Jakovice, n. in t.)

Ledina - Lęd'ina (Sela, t.; Nova vas, v. in t.)

Ledine - Lęd'ine (Štjak, t., v., g.)

Lehtiče - Lęxt'iče (Stomaž, t.)

Lenkove njive - L'enkəve N'ive (Jakovice, n.)

Lesa - L'esa (Poljane, n. in t.)

Lipanje - L'ipańe (Poljane, n.)

Loke - L'uəke (Vrabče, n.)

Loza - l'ʊza (Štjak, g.)

Lukovka - L'ykoʊka (Mahniči, n.)

Mala Afrika - M'ala 'Afrika (Štjak, v.)

Mala njiva Lipanjeva - M'ala n'iva Lip'anjeva (Poljane, n.)

Mala njiva Renerjeva - M'ala n'iva R'enerjeva (Poljane, n.)

Mala senožetca - M'ala snəž'iatca (Dolenje, t.)

Mali vrt - M'ali v'ərt (Nova vas, n.)

Malikovo - Məl'ikəu (Štjak, g.; po vzdevku Malik)

Malnica - M'aləncə (Tabor, k., Vrabče, gm.)

Mandrga - M'andəɣə (Hrib, t.), M'andərja (Krtinoviča, t. in g.)

Med ogradami - Męɣ ɔɣr'admi (Poljane, g.)

Meje - M'eje (Mahniči, t.)

Mentanovec - Męnt'anəʊc (Razguri, g.)

Mešanovka - Meš'anoŭka (Gradišče, g.)
 Miklovka - M'ikloŭka (Mahničiči, t.; Hrib, t.)
 Milovec - M'ilouc (Poljane, v.)
 Mlac - Ml'ac (Poljane, g.; Selo, n. in t.)
 Mlace - Ml'ace (Veliko Polje, s.; Sela, t.)
 Mlaka - Ml'aka (Dolenje, t., g.; Ravne, t.)
 Mlake - Ml'ake (Veliko Polje, m.)
 Močila - Moč'ila (Štjak, t. in n., studenec)
 Mršanovka - Mərš'anovka (Štjak, g.)
 Mrzlik - M'ərzlik (Bogo, g.)
 Mrzlike - M'ərzəlke, (Štjak, g.)

Na gradu - Na ɣr'adi (Mahničiči, gm.)
 Na hribu - Na xr'ibi (Dolenje, n. in t.; Krtinovica, g.; Štjak, t. in n.)
 Na kamenicah - Na k'aməncəx (Štjak, gm.)
 Na kopišču - Na kɔp'išči (Krtinovica, n.)
 Na kračah - N'a kr'ačəx (Sela, n.)
 Na križišču - Na kərž'išči (Krtinovica, v.)
 Na laktu - Nə l'əxti (Krtinovica, n., t., v.)
 Na mali rebri - Nə m'ali r'jebri (Dolenje, n., v., t.)
 Na mlaki - Nə ml'aki (Nova vas, t., n.)
 Na njivah - Na n'ivəx (Gradišče, n. in t.)
 Na njivi - Na n'ivj (Bogo, n.)
 Na osredku - Na ɔsr'etki (Štjak, t.)
 Na puščah - Na p'yščəx (Krtinovica, g.)
 Na ravnica - Na r'avəncəx (Ravnje, sad.)
 Na rji - Nə r'ijj (Krtinovica, n.-t.-v.)
 Na Rožmanovec - Na R'uəžmanoŭc (Štjak, v. in g.)
 Na senožetih - Na snɔž'iətix (Krtinovica, g.)
 Na Štefinovem - Na štef'inəvəm (Krtinovica, v.)
 Na šušilu - Na šš'ili (Pristava, n., t., v.)
 Na vrhkih - Na v'ərxkəx (Jakovice, p.)
 Na vrtu - Na v'ərti (Nova vas, t.)
 Nad cerkvijo - Nət c'iərkvijo (Mahničiči, gm.)
 Nad zelniki - Nad z'ieŭniki (Razguri, n.)
 Nad zelnikom - Nad z'ieŭnikəŭm (Razguri, n.)
 Nadboršt - Nədb'uršt (Bogo, g.)
 Naddol - Nadd'u: (Razguri, n.)

Naddolec - Nədd'ɯɔlc (Vrabče, gm.)

Nadpotok - Nədp'ɯɔtək, (Griže, n.)

Nadravnje - Nadr'avn̄e (Vrabče, gm.)

Nadvrta - Nədv'ərta (Pristava, ne.)

Naobršje - Na'ubəršje (Selo, g.)

Obzidanka - ɔbz'idanka (Sela, t.)

Obzidje - Obz'idje (Jakovice, g. in gm.)

Obzidje - ɯəz'idje (Krtinovica, gm.)

Očake - ɯəč'ake (Krtinovica, g.)

Ogljenica - ɯ'əɣəncə (Gradišče, g.)

Ograda - ɯəɣr'ada (Sela, t.; Stomaž, t., v.; Štjak, n.; Poljane: ɔ. Čexov'inova, ɔ.

L'ip'ańjeva, n.; Griže, n.; Pristava, t.; Bogο, t.) ɔɣr'ada (Dolenje, t., g.; Mahniči, t.)

Ograde - ɔɣr'ade ~ vəɣr'ade (Razguri, n. in t.); ɯəɣ'rade R'ener (Poljane I, n.)

Ograde - Oɣr'ade ~ Vəɣr'ade (Jakovice, t.)

Ogradica - ɔɣr'atca (Mahniči, t.)

Orešje - Or'ešje (Veliko Polje, n.)

Osenica - ɯəsən'ica (Sela, n.)

Osredek - ɯəsɾ'ejtk (Ravnje, g., t., v.)

Osredek - ɯəsɾ'ejtk (Vrabče, t.)

Ostri vrh - ɯ'əstər v'ərɣ (Selo, g.)

Oštirjev dol - ɯəšt'iarjəɯ d'uɯ (Jakovice, g. in t.)

Oštirjev vrt - ɯəšt'iarjəɯ v'ərt (Jakovice, g. in t.)

Ovščica - V'oušca (Štjak, g.)

Ozke njive - ɯ'əske n'ive (Jakovice, n.)

Ožbička - 'ɔžbička (Mahniči, n. in t.)

Informatorji (starost med 55 in 80 leti):

Bogo 4, Marta Mislej

Dolenje 6, Jože Turk

Gradišče 1, Jože Mohorčič

Griže 4, Stane Orel

Hrib 1, Jože Hrib

Jakovice 7 (in Tabor nad Jakovicami),

Milka Pangerc

Krtinovica 4, Ludvik Rener

Mahniči 4, Emilija Mislej

Nova vas 1, Grofovi

Poljane 5, Jože Rener

Pristava 3, Marjo Škapin

Ravnje 9, Ivan Funa

Razguri 6, Franc Sanabor

Sela 2, Jože Vitez

Selo 1, Leopold Funa

Stomaž 11, Franc Hlača

Štjak 8, Ivan Štemberger

Veliko Polje 10, Ivanka Može

Vrabče 1, Ivan Vitez